

РЕШЕНИЕ

№ 190

гр. Бургас, 07.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, II ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и първи септември през две
хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Росица Ж. Темелкова
Членове: Таня Т. Русева Маркова
Елеонора С. Кралева

при участието на секретаря Стойка Д. Вълкова
в присъствието на прокурора Г. Ст. Ил.
като разглежда докладваното от Таня Т. Русева Маркова Въззивно гражданско
дело № 20212100501014 по описа за 2021 година

С Решение № 660568 от 06.04.2021г., постановено по гр. дело № 6146/2020г. по описа на Районен съд – Бургас е осъдена Прокуратурата на Република България да заплати на П. Р. П. сумата от 8 000 лева, от която сума 5 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени от повдигнато обвинение в извършване на престъпление по чл. 321, ал. 3, т. 2 във връзка с ал. 2 от НК в хода на производството по досъдебното производство № 55/215г. на СО – СП пр. пр. 534/2015г. по описа на Специализирана прокуратура, прекратено спрямо П. Р. П. с постановление от 22.12.2017г. на Прокурор от специализираната прокуратура, както и сума в размер на 3 000 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди за заплатеното за защита по досъдебно производство № 55/215г. на СО – СП , пр. пр. 534/2015г. по описа на Специализираната прокуратура адвокатско възнаграждение, ведно със законната лихва за забава върху горните суми от 30.10.2017г. до окончателното им изплащане. С цитираното решение е отхвърлен иска за заплащане на неимуществени вреди за горницата над

уважения размер от 5 000 лева до пълния заявен размер от 10 000 лева, ведно с акцесорната претенция за присъждане на законна лихва върху отхвърлената част и тази в периода от 28.12.2017г. до 29.12.2017г. включително.

Против постановеното решение е депозирана въззивна жалба с вх. 1 № 273112/23.04.2021г. по описа на Районен съд – Бургас от Прокуратурата на Република България, с която се претендира да бъде отменено изцяло атакуваното първоинстанционно решение, а в случай, че въззивната инстанция счете, че предявеният иск е основателен, то да бъде намален размера на присъденото обезщетение за неимуществени вреди, които с оглед залегналите в чл. 52 от ЗЗД принципи и константна съдебна практика се явяват завишени. В жалбата се посочва, че първоинстанционното решение е неправилно, тъй като съдът в решението си е посочил, че по делото не са налични доказателства за това кога точно е било повдигнато обвинение на ищеца, нито за момента, от който прокурорският акт за прекратяване на делото е придобил стабилитет. В жалбата се посочва, че липсват и доказателства за момента на задържане на лицето и периода на действие на взетата мярка за неотклонение спрямо него. В жалбата се посочва, че липсата на мотиви, обосноваващи размера на присъденото обезщетение за имуществени вреди и начина, по който то е формирано, както и съотнасянето му с принципа на справедливостта, заложен в чл. 52 от ЗЗД произтича от доказателствения дефицит. В жалбата се посочва, че от ангажираните от ищеца доказателства не може да се направи категоричен и единствено възможен извод за реално претърпени вреди и че същите са пряка и непосредствена последица от конкретната дейност на Прокуратурата, свързана с това дело.

Не се отправят искания по доказателствата пред настоящата инстанция.

В съдебно заседание въззивната страна чрез своя процесуален представител поддържа въззивната жалба и счита, че следва да бъде уважена.

Ответната страна по въззивната жалба – П. Р. П. не депозира по делото писмен отговор и не изразява конкретно становище по основателността на претенцията.

Не се отправят искания за събиране на нови доказателства пред настоящата инстанция.

В съдебно заседание ответната страна по въззивната жалба – П.П. чрез своя процесуален представител оспорва жалбата и счита, че същата е неоснователна и следва да бъде постановен съдебен акт в този смисъл.

Бургаският окръжен съд като взе предвид исканията и твърденията на страните, разпоредбите на закона и събраните по делото доказателства намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Предявени са два обективно съединени иска от П. Р. П. против Прокуратурата на Република България, с които се претендира да бъде осъдена ответната страна да заплати на П.П. следните суми – сума в размер на 5 000 лева, представляваща обезщетение за причинени му имуществени вреди – разноси в досъдебното производство № 55/2015г. по описа на Специализираната прокуратура, както и сума в размер на 10 000 лева, представляваща обезщетение за причинени му неимуществени вреди, изразяващи се в душевни страдания от отрицателно въздействие върху психиката и личността на П.П. в качеството му на обвиняем в цитираното досъдебно производство, ведно със законната лихва от 28.12.2017г. до окончателното им изплащане. В исковата молба се посочва, че по време на повдигнатото му обвинение П.П. се е чувствал привлечен несправедливо в качеството му на обвиняем в извършване на престъпна дейтелност, като впоследствие досъдебното производство е било прекратено с прокурорско постановление, изпитвал е неудобство и смущение от повдигнатото му обвинение. В исковата молба се посочва, че ищецът се е чувствал несигурен и притеснен, че може да бъде осъден за престъпление, което не е извършил, цялото досъдебно производство се е отразило негативно и на социалното му общуване и на отношенията му със семейството му.

В отговора на исковата молба се посочва, че предявеният иск за обезщетение за неимуществени вреди е недоказан и неоснователен, тъй като изложените обстоятелства в исковата молба сочат на едни обичайно претърпени неудобства от воденото наказателно производство, които не са причинили неимуществени вреди. По отношение на претенцията за имуществени вреди се сочи, че претендираните вреди не са конкретизирани.

Предвид разпоредбата на чл. 269 ГПК, въззивният съд е длъжен служебно да провери валидността и допустимостта на обжалвания първоинстанционен съдебен акт. В тази връзка настоящата инстанция намира,

че решението на БРС е валидно, тъй като при въззивния контрол не се установиха пороци, които да дават основание то да бъде квалифицирано като нищожно. Обжалваното решение е и допустимо - налице е правен интерес от поддържане на претенцията пред съда, тъй като се твърди, че е налице нарушение на абсолютни субективни граждански права и блага, които са техен обект, последвано от причинени неимуществени вреди, които не са били репарирани, което обуславя валидно възникнало и надлежно упражнено право на иск за ищеца, от една страна, а от друга - районният съд при разглеждане на делото се е движил в рамките на диспозитивното начало в съответствие с разпоредбата на чл. 6 от ГПК.

По отношение на съображенията за неправилност на първоинстанционното решение, съдът съобрази следното:

Съгласно чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ Държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от органите на дознанието, следствието, прокуратурата, съда и особените юрисдикции от незаконно обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление. Съгласно разпоредбата на чл. 4 от ЗОДОВ, се дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Критериите за определянето на обезщетението по справедливост, съгласно разпоредбата на чл. 52 ЗЗД са многократно посочвани от ВКС в задължителна съдебна практика - ТР № 1/2009 г. на ОСГТК на ВКС, например № 407 по гр. д. № 1273/2009 г. на III г. о., № 394 по гр. д. № 1520/2011 г. на III г. о., № 391 по гр. д. № 201/2011 г. на III г. о., № 395 по гр. д. № 159/2011 г. на III г. о., № 3 по гр. д. № 637/2011 г. на III г. о., № 51 по гр. д. № 465/2011 г. на IV г. о. и др. Съгласно тази задължителна практика, справедливостта, като критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди, включва винаги конкретни факти, относими към стойността, която засегнатите блага са имали за своя притежател. В този смисъл справедливостта по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие, а тя се извежда от преценката на конкретните обстоятелства, които носят обективни характеристики - характер и степен на увреждане, начин и обстоятелства, при които е получено, последици,

продължителност и степен на интензитет, възраст на увредения, обществено и социално положение. С оглед спецификата на фактическия състав на чл. 2, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ, от който произтича отговорността на държавата за вреди, като критерий за преценка е въведен и дългия, несъобразен с разумния срок период, през който е продължило наказателното преследване, характера на престъплението по повдигнатото обвинение, публичното му разгласяване и свързаните с това последици. Принципът на справедливост включва в най[1]пълна степен обезщетяване на вредите на увреденото лице от вредоносното действие.

По делото не се спори, а и от събраните доказателства се установява, че досъдебно производство под номер 55/15г. по описа на СО – СП е образувано в СП и се води срещу неизвестни извършители за това, че за периода от месец септември – 2015г. до месец ноември – 2015г. на територията на страна са участвали в организирана престъпна група – организирано трайно сдружение на повече от три лица, с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по чл. 301 от НК и чл. 302 от НК. Установява се по безспорен начин, че в хода на разследването по делото с Постановление на водещия разследването следовател по същото дело са привлечени и повдигнати обвинение по отношение на множество лица, между които е и П. Р. П. – за извършено престъпление по чл. 321, ал. 3, т. 2 във връзка с ал. 2 от НК.

По делото е представено Определение от 10.11.2016г., постановено по ВНЧД № 298/2016г. по описа на Апелативен специализиран наказателен съд, от което е видно, че е оставено без уважение искането на Специализираната прокуратура за вземане на мярка за неотклонение „задържане под стража“ спрямо обвинените лица, между които е и П. Р. П., а по отношение на него не е взета мярка мярка за неотклонение.

По делото е представено и Постановление от 27.09.2017г., постановено от Специализирана прокуратура, от което е видно, че е прекратено наказателното производство по досъдебно производство № 55/2015г. по описа на СО – СП, пр. преписка № 534/2015г. по описа на Специализирана прокуратура в частта, в която по същото са повдигнати и предявени обвинения на множество лица, между които е и ищеца – П. Р. П. – за извършено престъпление по чл. 321, ал. 3 от НК.

По делото в качеството ѝ на свидетел е разпитана Л. М. П. – съпруга на ищеца П. Р. П., от показанията на която се установява, че в деня, в който е бил арестуван в дома им е извършен обиск, а тя е узнала, че съпругът ѝ е арестуван от негово обаждане. Свидетелката посочва, че съпругът ѝ е бил около десет дни в ареста и след като се е върнал състоянието му е било тревожно, станал е нервен и е отслабнал. Свидетелката посочва, че след ареста нейният съпруг е престанал да се храни, не е спял, вследствие на което са посетили и психиатър, който му е предписал медикаменти. Свидетелката посочва, че след като е бил обвинен, П.П. е загубил своята работа и около осем месеца не е могъл да си намери работа, а след като са го възстановили на работа се е върнал на старата си работа.

По делото в качеството ѝ на свидетел е разпитана Е. С. П. – колега на П.П., от показанията на която се установява, че при проведената акция, в която е бил арестуван П.П. е била арестувана и тя и е била задържана за 24 часа и през това време се е чувствала унижена, притеснена и безсилна, а по-късно като са се срещнали с П.П. е разбрала, че той е имал същите усещания. Свидетелката посочва, че П.П. страда от заболявания и със сигурност не е възможно състоянието му да се подобри след извършената акция. Свидетелката посочва, че след като са били възстановени на работа към тях е продължило да има тенденциозно отношение от страна на ръководството – останали са с по-ниски заплати, поставяли са им по-ниски оценки и не получават възможности за растеж в сравнение с останалите колеги. Свидетелката посочва, че спрямо тях е водено дисциплинарно производство, били са им прекратени трудовите правоотношения, водили са съдебни производства, вследствие на които са възстановени на работа.

По отношение на претенцията за заплащане на обезщетение за претърпени от ищцовата страна неимуществени вреди, съдът намира следното:

В конкретния случай – както бе посочено по-горе – по делото не се спори, че по отношение на ПЛ. Р. П. е повдигнато обвинение за извършено престъпление по чл. 321, ал. 3, т. 2 във връзка с ал. 2 от НК на дата 03.11.2016г., а на 27.09.2017г. с Постановление от 27.09.2017г. е прекратено наказателното производство по досъдебно производство № 55/2015г. по описа на СО – СП, пр. преписка № 534/2015г. по описа на Специализираната

прокуратура, постановено от Специализирана прокуратура по отношение на някои от лицата, спрямо които е повдигнато обвинение, между които е и П. Р. П.. При това положение, предвид прекратяване на досъдебното производство по отношение на П.П., следва да се приеме, че е налице незаконно повдигнато и поддържано обвинение против него за период от около единадесет месеца. Наведените във въззивната жалба на Прокуратурата на Република България оплаквания относно неправилността на постановения съдебен акт поради завишения размер на присъденото обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди, са основателни. Настоящата инстанция отчита обстоятелството, че наказателното преследване е продължило по-малко от една година, като ищецът първоначално е привлечен като обвиняем за извършване престъпление от общ характер, предвиждащо наказание лишаване от свобода от три до десет години. Лицето е привлечено като обвиняем на 03.11.2016г., а наказателното производство е прекратено на 27.09.2017г. – тоест по отношение на П. Р. П. то е продължило единадесет месеца, което е разумен срок за приключване на наказателно производство. По делото се установява и обстоятелството, че по силата на Определение от 10.11.2016г., постановено по ВНЧД № 298/2016г. по описа на Апелативен специализиран наказателен съд е оставено без уважение искането на Специализираната прокуратура за вземане на мярка за неотклонение „задържане под стража“ спрямо обвинените лица, между които е и П. Р. П., а по отношение на него не е взета мярка за неотклонение и това е останало непроменено през целия период на наказателното преследване.

От показанията на разпитаните по делото свидетели се установява обстоятелството, че ищецът се е чувствал притеснен, тревожен, било му е нервно, загубил е съня си, вследствие на което е посетил лекар и са му били предписани медикаменти. Настоящата инстанция намира, че следва да бъдат кредитирани показанията на свидетеля П., тъй като тя като негова съпруга е станала свидетели на съпътстващите го негативни емоции след като му е било повдигнато обвинение. Освен това следва да се отбележи, че дори липсата на гласни доказателства не може да отрече изцяло наличието на вреда, под формата на душевен и емоционален дискомфорт, претърпян от ищеца, като резултат от воденото против него наказателно производство. Всяко такова посегателство върху личната сфера на едно човешко същество, свързана с обществения критерий за правилно или укоримо поведение, се отразява на

персоналната му самооценка и чувството за собствено достойнство като член на обществото, възприел тези критерии. Самият факт, че лицето не е извършило престъплението, за което му е повдигнато обвинение, е вредоносен, неговото доказване предопределя увреждането, като на доказване подлежат единствено формата и тежестта на вредата. Следва да се има предвид, че обезщетение за неимуществени вреди по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ се дължи и когато не са ангажирани доказателства за тях, тъй като е нормално такива вреди да са търпени (арг. от Решение № 427 от 16.06.2010г. на ВКС по гр.д. № 273/2009г., III г.о., ГК, Решение № 457 от 25.06.2010г. на ВКС по гр.д. № 1506/2009г., IV г.о., ГК, 7 постановени по реда на чл.290 от ГПК). При определяне на размера на обезщетението за причинените неимуществени вреди следва да се вземе предвид обстоятелството, че на лицето е повдигнато обвинение, което е поддържано за период от единадесет месеца, след което наказателното производство по отношение на него е прекратено, през този период от време е бил задържан за около десет дни, а през останалото време на воденото наказателно производство по отношение на него не е наложена мярка за неотклонение. Безспорно е, че не са налице предпоставките по чл. 5 от ЗОДОВ за изключване отговорността на прокуратурата, но са налице предпоставки, които обосновават по-нисък размер на обезщетението – липсата на взета мярка за неотклонение и краткия и разумен срок, в който е приключило наказателното производство. Освен това негативните емоции и психическите преживявания на ищеца са били в рамките на обичайните такива, без да се установява по-сериозно отражение върху психиката и здравето му или необратими последици в личен план. От друга страна – по делото не са представени доказателства за прекратяване на трудовото правоотношение на ищеца, вследствие на повдигнатото обвинение, поради което и не може да се приеме, че е налице причинно-следствена връзка между повдигнатото обвинение и настъпилата вреда. Показанията на свидетелката П. в тази връзка не установяват по безспорен начин причините, поради което е прекратено трудовото правоотношение, тъй като този факт следва да бъде установен с писмени доказателства. Не се установява по безспорен начин и обстоятелството, че ищецът е останал с по-ниска заплата, поставяни са му по-ниски оценки в работата и не е получил кариерно израстване единствено вследствие на повдигнатото му обвинение, поради което и настоящата инстанция намира, че и по отношение на тези вреди не се

установява наличие на причинно-следствена връзка.

Мотивиран от изложеното, съдът намира, че Районен съд – Бургас правилно е съобразил, че повдигнатото на П. Р. П. незаконно обвинение е довело до установените по делото и търпени от него неудобства, притеснения, душевни страдания и емоционален стрес. Безспорно е, че незаконното обвинение несъмнено е накърнило авторитета и доброто име на ищеца, рефлектирало е негативно в отношенията му с близки, приятели и колеги, тъй като същият е бил обвинен в престъпление, което е свързано с неговата пряка работа, а това е професия, която е свързана с необходимостта от изключително високо обществено доверие.

След преценка на всички изложени по-горе обстоятелства, оказващи влияние при определяне размера на дължимото обезщетение и спазвайки принципа на справедливостта по чл. 52 от ЗЗД, настоящият състав намира, че справедливият паричен еквивалент на причинените на П. Р. П. неимуществени вреди възлиза на сумата от 3 800 лева и именно този размер на обезщетение е съответен на доказаните по делото неимуществени вреди, които са в причинна връзка с повдигнатото обвинение по цитираното досъдебно производство, като е съобразен и с жизнения стандарт и икономическите условия на живот в страната към датата на увреждането. Тук следва да се отбележи, че целта на обезщетението е да възстанови психическото и емоционално равновесие на пострадалото лице, като размерът му не следва да бъде източник на обогатяване за пострадалия. От значение е и обстоятелството, че справедливостта като критерии за определяне размера на обезщетението до голяма степен е изпълнена с морално съдържание и отразява обществената оценка на засегнатите нематериални вреди.

Мотивиран от изложеното, съдът намира, че предявеният иск по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ следва да бъде уважен като основателен за сумата от 3 800 лева, като за разликата до присъдените 5 000 лева не са налице основания за обезвреда и в тази част претенцията следва да се отхвърли като неоснователна. В този смисъл, въззивният съд намира за основателно възражението на въззивната Прокуратура, че определено от Районен съд – Бургас обезщетение от 5 000 лева е в прекомерен размер. При това положение, Районен съд – Бургас намира депозираната от Прокуратурата въззивна жалба за частично основателна. Поради частично несъвпадане на

изводите на двете инстанции, постановеното от ПРС решение следва да бъде отменено в частта, с която е присъдено обезщетение за претърпени неимуществени вреди за размера над 3 800 лева до присъдения размер от 5 000 лева. В останалата обжалвана част решението следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

В частта, с която предявеният иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди за разликата над 5 000 лева до претендирания размер от 10 000 лева, първоинстанционното решение не е обжалвано и е влязло в законна сила.

По отношение на претенцията за заплащане на обезщетение за претърпени от ищцовата страна имуществени вреди, съдът намира следното:

По делото е представена Разписка от 02.10.2017г. (лист 118 от първоинстанционното производство), подписана от П. Р. П., от която е видно, че е направено изявление от негова страна, че на 02.10.2017г. е изплатил сума в размер на 1 500 лева, представляваща част от договорено адвокатско възнаграждение по досъдебно производство № 55/2015г. по описа на СО при СП пр. № 534/2015г. по писма на Специализираната прокуратура. Представената по делото разписка е подписана и от страна на адвокат З. Кирилов с изявление, че е получил сумата.

По делото е представена Разписка от 28.12.2017г. (лист 119 от първоинстанционното производство), подписана от П. Р. П., от която е видно, че е направено изявление от негова страна, че на 28.12.2017г. е изплатил сума в размер на 1 500 лева, представляваща част от договорено адвокатско възнаграждение по досъдебно производство № 55/2015г. по описа на СО при СП пр. № 534/2015г. по описа на Специализираната прокуратура. Представената по делото разписка е подписана и от страна на адвокат З. Кирилов с изявление, че е получил сумата.

Следва изрично да се отбележи, че тези представени разписки не са оспорени по делото, като единственото оспорване на претендираните имуществени вреди е в отговора на исковата молба, в който се посочва, че претендираните разноси в досъдебното производство не са конкретизирани. Описаните по-горе разписки са представени в открито съдебно заседание на 21.01.2021г., но също не са оспорени от представителя на Районна прокуратура – Бургас в самото съдебно заседание, в които са били

представени въпреки дадената възможност от страна на съда.

Мотивиран от изложеното и като взе предвид представените по делото доказателства, настоящата инстанция намира, че по делото се установява обстоятелството, че в образуваното досъдебно производство, П. Р. П. е заплатил на адвокат Кирилов сума в размер на общо 3 000 лева, представляваща разноски за процесуално представителство, поради което и счита, че по делото се установява обстоятелството, че са доказани направени имуществени вреди в размер на 3 000 лева – заплатено възнаграждение за адвокат по повод на образуваното досъдебно производство и ответната страна следва да бъде осъдена да ги заплати.

Поради съвпадане на направените изводи от настоящата инстанция с тези, които е направил първоинстанционния съд в своето решение, настоящата инстанция намира, че първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено.

По делото не се претендират разноски за въззивното производство, поради което и съдът не следва да разглежда и да се произнася по този въпрос.

Мотивиран от горното, Окръжен съд – Бургас

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 660568/06.04.2021г., постановено по гр. д. № 6146/2020г. по описа на Районен съд – Бургас, в частта, с която Прокуратурата на Република България, гр. София, бул. "Витоша" № 2, е осъдена да заплати на П. Р. П., на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ сума над размера от 3 800 лева до размера от 5 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от незаконно обвинение по досъдебно производство № 55/2015г. по описа на СО при СП – прокурорска преписка № 534/2015г. по описа на Специализираната прокуратура, ведно със законната лихва върху тази разлика, считано от 30.12.2017г. до окончателното плащане и вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения иск от П. Р. П., ЕГН ***** от гр. Б., ж.к. С., бл. *, вх. *, ет. *, ап. * против Прокуратурата на Република България, гр. София, бул. "Витоша" № 2, с който се претендира да бъде

осъдена ответната страна да заплати на П. Р. П. обезщетение за претърпени неимуществени вреди за сумата над 3 800 (три хиляди и осемстотин лева) лева до присъдения размер от 5 000 (пет хиляди) лева, ведно със законната лихва върху тази разлика, считано от 30.12.2017г. до окончателното плащане.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 660568/06.04.2021г., постановено по гр. д. № 6146/2020г. по описа на Районен съд – Бургас в останалата му част.

Решение № 660568/06.04.2021г., постановено по гр. д. № 6146/2020г. по описа на Районен съд – Бургас не е обжалвано от страна на П. Р. П. в частта, в която е отхвърлена претенцията за заплащане на неимуществени вреди за сумата над 5 000 лева до претендирания размер от 10 000 лева, поради което и в тази му част първоинстанционното решение е влязло в законна сила.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____